



SVĖDASŲ VARPAS

2021 m. balandžio mėn.

Nr. 4 (58)

Leidžiamas nuo 2016 m. liepos 1 d.



Su šv. Velykomis – pirmąją pavasario šventę

Mes krikščionys, žinome, kad per Kryžių ateina Prisikėlimas. Tai Velykų slėpinys. Krikščioniškas tikėjimas parodo, jog kančia gali būti išganinga, nes net ir joje atsiskleidžia Dievo malonė. Juk neretai išgyvendamas trapumą žmogus atranda Dievą. Ir šio pasaulinės pandemijos išbandymo gali rasti be galo daug būdų, kaip Dievas prakalbina žmones. Tikime, kad į gera keisis mūsų pasaulis.

Sveikiname visus Svėdasų seniūnijos gyventojus ir svėdasiškius su Šventomis Velykomis, su pavasariu ir linkime geros sveikatos, namų šilumos, vienybės, džiaugsmo, šviesesnės ateities.

„Svėdasų Varpo“ redakcija

Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo šventė paminėta naujoviškai – važiuotynėmis

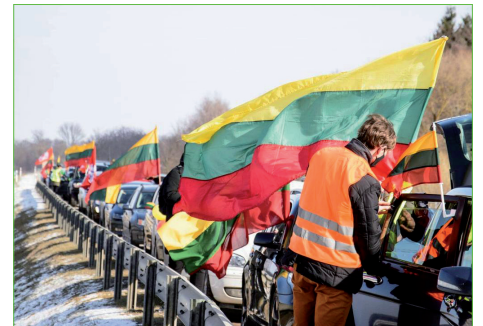
Šiomet karantino dėl COVID-19 metu apribotą Kovo 11-ąją – Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo dieną patriotiškai nusiteikę lietuviai pažymėjo naujoviškai – šventinėmis važiuotynėmis įvairiuose Lietuvos miestuose. Važiuotynes inicijavo VšĮ „Patriotiški lietuviai“. Renginio organizatoriai teigė, jog pagrindinis važiuotynių tikslas – sužadinti žmonių širdyse meilės tėvynei bei patriotiškumo jausmus.

Važiuotynių idėja kilo atsitiktinai, kai vienas iš tokio šventimo būdo iniciatorių, Kęstutis Tamašauskas Sausio 13-osios proga ant automobilio iškėlęs didelę Lietuvos vėliavą, važinėdamas gatvėmis pastebėjo džiaugsmingus praeivių palaikymo gestus. Todėl Vasario 16-ajai paminėti pabandė suburti daugiau bendraminčių. Šventinės va-

žiuotynės pavyko, jų transliaciją stebėjo ir užsienyje gyvenantys lietuviai, renginio akimirkomis dalinosi ir Pasaulio lietuvių bendruomenės nariai.

Renginyje dalyvavusi ir prie organizacinių darbų prisidėjusi palangiškė Adelina Sabaliauskaitė teigė, kad važiuotynių metu patirtomis emocijomis gyvena iki šiol. „Sunku rasti žodžius apibūdinti tam, ką jautėme būdami ilgos trispalvėmis pasipuošusių mašinų kolonos dalimi. Ko gero, reikia tai išgyventi, kad suprastum. Dar ir dabar sulaukiu skambučių iš susigraudinusių žiūrovų, kurie dėkoja už tokį žmones vienijantį renginį“, – sakė ji.

Paskatinti sėkmės, organizatoriai surengė važiuotynes ir Kovo 11-ąją. Nauja tradicija išplito po visą Lietuvą. Vilniuje važiuotynėse dalyvavo be-



Šventinės važiuotynės Anykščiūose. Jovitos Uzdraitės nuotrauka

maž 400, Kaune – apie 300, Klaipėdoje – per 200 automobilių. Automobiliai buvo papuošti tautinėmis trispalvėmis, istorinėmis vėliavomis su Vyčiu, tautos didvyrių atvaizdais bei kitais tautiniais simboliais. Nemažai važiuotynių dalyvių atvyko su šeimomis.

Neatsiliko ir svėdasiškiai: šventinėse važiuotynėse dalyvavo apie 20 automobilių. Skambant muzikai, laikydami kelių eismo taisyklių, dalyviai važiavo Svėdasų miestelio gatvėmis, automobilius papuošę tautine simboliška. Važiuotynes organizavo Anykščių naujų vėjų bendruomenė, Anykščių kultūros centro Svėdasų skyrius, Svėdasų seniūnija ir asociacija „Svėdasų bendruomenė“.



Važiuotynės Svėdasuose Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo dienai paminėti

„Svėdasų varpo“ informacija

Nepriklausomybės dienai – gražiausi pavasario žiedai...

Kasmet Svėdasų krašte labai prasmingai ir iškiliai būdavo švenčiama Kovo 11-oji – Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo diena. Deja, šiais metais dėl karantino teko atsisakyti masinių renginių, žmonių sambūrių, iškilmingų minėjimų ir koncertų. Tačiau netgi ir tokiomis sąlygomis kultūros darbuotojams netrūko iniciatyvumo, išradingumo, sugebėta brangią kiekvienam lietuviui šventę pažymėti gražiomis iniciatyvomis, pilietinėmis akcijomis, išpūdingais virtualiais renginiais.

Anyškščių kultūros centro Vaitkūnų skyriaus padalinio vadovė Aldona Bagdonienė pakvietė vietinius gyventojus dalyvauti pilietinėje akcijoje „Tėvyne, Tu – gražiausias pavasario žiedas“, tautine simbolika papuošti savo sodybas, jas nufotografuoti ir nuotraukomis pasidalinti Vaižganto krašto bendruomenės interneto svetainėje. Ir, žinoma, veikli kultūrininkė, įvairių netradicinių renginių organizatorė, pilietinių akcijų sumanytoja A. Bagdonienė šalia Vaitkūnų kultūros namų labai išradingai papuošė „Laisvės“ medį.



„Laisvės“ medis „pražydo“ tautinės simbolikos spalvomis prie Vaitkūnų kultūros namų. V. Bagdono nuotraukos

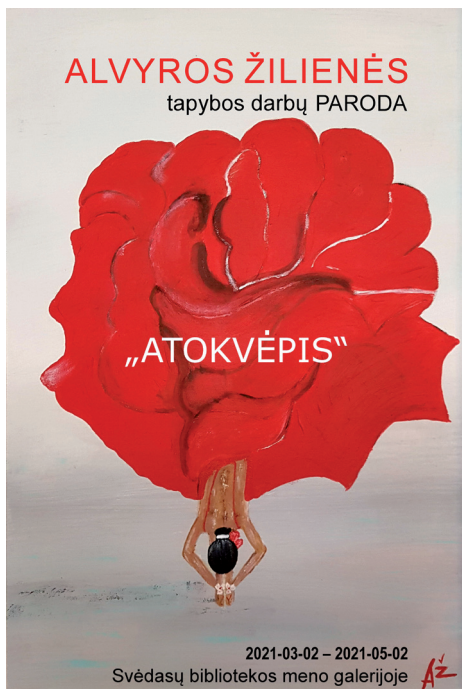
Ir Kovo 11-ąją, ir dar keletą dienų po šios šventės ant medžio „sūpavosi“ tautinės vėliavos spalvomis papuošti

„paukšteliai“, džiugino praeinančių ir pravažiuojančių pro šalį akis. Jeigu tie paukšteliai būtų ne iš spalvoto popieriaus kruopščiai iškarpyti, galėjai pagalvoti, kad ankstyvą pavasarį į Vaitkūnus iš šiltųjų kraštų parlėkė būrys taip išsiilgtų giesmininkų. Juolab, kad beveik tuo pat metu buvo minima ir „keturiasdešimties paukščių“ diena, simbolizuojanti gamtos atgimimą, laisvės džiaugsmą. Taigi, tie „Laisvės“ medžio paukščiai iš tikrųjų simbolizavo ir reikšmingą pavasario šventę, ir prasmingą mūsų tautos kovą už Lietuvos laisvę ir Nepriklausomybę. Žinoma, „Laisvės“ medžio nuotrauka buvo įkelta į bendruomenės svetainę ir sulaukė gausybės „patiktukų“, dėkingumo kupinų komentarų. Gerbiamos Aldonos pavyzdžiu pasekė ir kiti gyventojai: puošėsi, fotografavo, dalijosi nuotraukomis su visuomene.

Nepriklausomybės dienos proga spalvotais popierinių tulpių žiedais „pražydo“ ir Kunigiškių I kaime veikiančio Svėdasų krašto (Vaižganto) muziejaus langai.

Antanas Jakūbonis

Svėdasų bibliotekoje – Alvyros Žilienės tapybos darbų paroda „Atokvėpis“



Svėdasų bibliotekos meno galerijoje eksponuojama nepaprastai moteriška, šviesi ir gyvybinga kraštietės Alvyros Žilienės tapybos darbų paroda „Atokvėpis“. Autorė gimė 1974 metų rugpjūtį, gyvena ir augo Anyškščių rajone,

Aulelių kaime. Baigė Svėdasų vidurinę mokyklą, Kauno kolegiją. Sukūrusi šeimą grįžo gyventi ir ūkininkauti į kaimą.

Tapyti pradėjo prieš pora metų. Pirmasis darbas buvo sukurtas kartu su dailininku Vytautu Kusu. Jokių ypatingų žinių apie piešimo technikas ji neturėjo, todėl pirmasis paveikslas „Abstrakcija“ buvo kūrybos maratono pradžia.

Vienas po kito į moters kolekciją gulantys paveikslai tapo atgaiva sielai ir kūnui, kurios taip reikėjo. Ūkininkavimas ir keturių vaikų auginimas netrūkdė surasti laisvą valandėlę į rankas paimti teptukus. Savo įgūdžius Alvyra tobulina pas tautodailininkę Birutę Dapkienę.

„Tapydama išreiškiu emocijas, patiriu didelį džiaugsmą ir drąsiai sakau – kūryboje nėra amžiaus cenzo“, – sako A. Žilienė.

Paroda bus galima pasigrožėti iki gegužės 2 dienos.

Svėdasų bibliotekos informacija



Svėdasų gimnazija mokinius paruošia gyvenimo iššūkiams



Pirmasis Svėdasų gimnazijos pastatas



Paskutinis priestatas

Svėdasuose, naujame mokyklos pastate, pastatytame 1940 m. mokėsi apie 200 mokinių. Jau 1943 m. buvo įsteigtos dvi progimnazijos klasės, o 1945 m. pilna progimnazija. Mokyklos direktoriaus pareigose dirbo Boguslovas Matulevičius, kurį vokiečių-esesininkai sušaudė.

1948 mokslo metus Svėdasų gimnazija pradeda darbą kaip pilna gimnazija. Pirmuoju direktoriumi dirba Jonas Ziberkas. 1949 m. buvo išleista pirmoji 27 gimnazistų laida. Nuo 1950 m. Svėdasų gimnazija pervardijama į Svėdasų vidurinę mokyklą. Normaliam švietimo darbui trukdė didelis patalpų trūkumas. Tuo metu jau buvo vykdomi mokyklos priestato statybos darbai. 1966 m., užbaigus statyti mokyklos priestatą su 14 klasių patalpomis, sudarė geras sąlygas darbui bei mokinių kokybiškam paruošimui. 1981 m. buvo užbaigtas statyti naujas priestatas su valgykla ir sporto sale. 1989 m., minint Vaižganto 120-ąsias gimimo metines, Svėdasų vidurinei mokyklai buvo suteiktas Juozo Tumo-Vaižganto mokyklos vardas. Direktoriaus pareigose dirbo Alvyda Kirvela. 2006 m. Anykščių rajono savivaldybės taryba suteikė Svėdasų mokyklai gimnazijos statusą.

Nuo 2020 m. sausio gimnazijai vadovauja Kristina Dilienė.

Svėdasų gimnazija bendradarbiauja su 34 mokslo bei kitomis įstaigomis: universitetais, kolegijomis, švietimo ir kitomis organizacijomis, o taip pat su Latvijos, Rumunijos mokyklomis. Įgyvendina projektus, pvz., kuo pažangesnių mokymo metodų taikymas, praktinių įgūdžių tobulinimas, kritinis ir kūrybinis mąstymas, mokytojų tobulėjimas – kelias į sėkmę ir kt.

Pagal patikslintą 2017 metų informaciją gimnaziją baigė 69 abiturientų laidos. Gausiausios laidos: 1978 m. – 30-oji laida, kurią baigė 72 abiturientai, 1979 m. – 31-oji laida – baigė 70 abiturientų, o 1981 m. 33-ioji laida – 63 abiturientai. Gerai besimokantys ir pavyzdingi abiturientai atestatus gavo su pagyrimu. Tai **Evaldas Putrimas, Aivaras Knieža, Paulius Putrimas, Sigita Deveikytė, Adomas Rancevas**.

Iki 2014 m. Svėdasų mokyklą baigė 2167 mokiniai, iš jų, tęsdami mokslus, 30 asmenų tapo mokslų daktarais, profesoriais, docentais, poetais, rašytojais, skulptoriais, kariškiais ir kt. žymiais asmenimis. Šiandien, čia norisi išvardinti konkrečiai vardais ir pavardėmis, kas tapo mokslo daktarais: **Alma Gudonytė, Gvidas Kazlauskas, Gajus Saturni-**

nas Gimbutis, Jonas Gikys, Vytautas Vanagas, Vaclovas Buitvydas, Valerija Zovyte-Bražienė, Vidmantas Dikinis, Bronislovas Šalkus, Jonas Niaura, Audrius Čečys. Tikėkimės kad ateityje sąrašas tik ilgės.

Svėdasų gimnazija

Atėjom į gyvenimą,
atėjom į mokyklą,
lydimi mamų, tėvų,
sutikti būsimų draugų,
sužinot, kas pasaulyje sukurta,
surimtėt, padirbėt
ir rašyti be klaidų.

Čia Vaižganto dvasia
dar giliai slypi,
mokytojai pateikia
daug svarbių minčių,
Žinių bagažai, kraunami tyli...
Nesustokime, pasiryžkime
siekti aukštumų.

Savarankiško gyvenimo
ratas jau sukas –
Mokslas, šeima, darbas, karjera.
Atiduodame tą, ką gero padarėme,
Tau, mano Tėvyne – brangi Lietuva.

Stasys Gavenavičius

Svėdasų Juozo Tumo Vaižganto gimnazijos naujienos

Kovo 8–12 d. vyko Kalbų, socialinių mokslų ir dorinio ugdymo mokytojų metodinės grupės savaitė. Mokytojai pamokose didžiausią dėmesį skyrė mokinių gebėjimams kritiškai ir kūrybiškai mąstyti, išbandė naujus ugdymo metodus, dalinosi gerąja patirtimi.

Tradiciškai buvo surengtas Lietuvių kalbos dienoms skirtas dailiosios rašto kultūrą. Konkurse dalyvavę 5-IVg klasių mokiniai stengėsi aiškiai, įskaitomai ir gražiai perrašyti tekstus apie gimtąją kalbą, Lietuvą. Dailiau-

siai lietuviškai parašyti pavyko šiems mokiniams: Tijai Ivanauskaitei (5 kl.), Džiugui Žiliui (6 kl.), Karolinai Lekerkauskaitei (7 kl.), Gabrielei Banytei (8 kl.), Gintarei Lekerkauskaitei (I g kl.), Aistei Butautaitėi (II g kl.), Živilei Pečiulytei (III g kl.), Ivetai Palskytei (IV g kl.). Anglų kalba gražiausiai tekstus nurašė Gabrielė Banytė (8 kl.) bei Iveta Palskytė (IV g kl.). Rašant rusų kalba vėl nepralenkiama buvo Gabrielė. Džiaugiamės visų dalyvių pastangomis ir sveikiname nugalėtojus!

Šią savaitę mokiniai dalyvavo ir res-

publikiniuose konkursuose „Mano gaublys“ ir „Istorijos žinovas“, kūrė odę pasakų personažui, rengė darbus virtualiai fotografijų parodai „Pažink kalbos dalis“. Kovo 8 d. gimnazistės dalyvavo MEPA projekto Tarptautinei moters dienai ir lyčių lygybės temai skirtame protų mūšyje.

Džiaugiamės, kad mūsų metodinės grupės mokytojai tobulėja patys ir skatina mokinius kurti, kritiškai mąstyti ir taikyti savo gebėjimus praktiškai.

Joana Gutmanienė

Apie seniūnijos biudžetą ir dar kai ką

2021 metų Anykščių rajono biudžetas yra 1 mln. 438 tūkst. 500 Eur didesnis, nei buvo patvirtintas 2020 metams. (Patvirtintas 2020 metų Anykščių rajono savivaldybės biudžetas siekė 29 804 200 Eur, 2021 metų – 31 242 700 Eur). Svėdasų seniūnijos biudžetas nuo 2020 metų patvirtintojo biudžeto didėja 4,4 tūkst. Eur. Tuo galime pasidžiaugti,

Kuo svarbus naujasis biudžetas Svėdasams? Seniūnija gavo leidimą įsigyti sodo traktoriuką-vejapjovę. Pagaliau Vaižganto tėviškę bei kitus didelius plotus šienausime jau nebe su stumdoma žoliapjove. Biudžete numatytos lėšos Maleišių etnoarchitektūrinės sodybos namo-svirno kapitalinio remonto projektui. Yra skirta lėšų senųjų kapinių žemės pamatavimo darbams. Lėšų neužteks visoms, bet pačios nušaliausios, tarp miškų pasimetusios (kaip, pavyzdžiui, Vilkabrukių) mūsų prosenelių palaidojimo vietos bus įteisintos. Biudžete yra lėšų gyventojų užimtumo programai. Šauni Daujočių bendruomenė pernai pabandė ir pušei metų įdarbino vieną kaimyną. Žmogus gavo algą ir pasididino savo darbo stažą, o svarbiausia, kad atliko visiems reikalingus bendrus darbus Daujočiuose. Kai dėl karantino nebebuvo jokių darbo rankų Svėdasų miestelyje, tai jis bičiuliškai padėjo ir miestelyje pasitvarkyti. Šias metais Daujočiuose jau įdarbinti du vyrai. 2020 metais seniūnijoje gatvių apšvietimas buvo įjungtas porą savaitių anksčiau. Kadangi šiemet pinigų skirta tiek pat, tai tikėtina, kad šiais metais nereikės vėlinti apšvietimo pradžios.

Prie gerų naujienų yra ir prastesnių. Pagal ilgalaikę Lietuvos respublikos kelių programą vis mažėja lėšos žvyrkelių priežiūrai, bet vis daugiau pinigų skiriama eismo saugumui... Druskuotas smėlis keliams barstyti jau pareikalavo 5000 Eur. Tiek mažiau liks pinigų greideriavimui ir pažyviravimui. Seniūnijoje yra 156,4 km valdiškų kelių, o jau reikėjo nuvalyti 215 km. Kai kur sniego iš viso nereikėjo valyti, kai

kur tik kartą, Svėdasuose valėme porą kartų, o Moliakalnio vieškelį teko nuo sniego laisvinti net penkis kartus... Labai pasisekė, kad UAB „Ukmergės versmė“ buvo persamdžiusi valymo darbams mūsų ūkininką Gintarą Šinkūną. Savas yra savas. Netikėčiau, jog kitą žmogų būtų galima priprašyti, kad darbą pradėtų nuo 2 val. nakties. Jokios komercinės paslapties neatkleisiu, nes visi įkainiai buvo paskelbti oficialioje savivaldybės svetainėje. Gatvių važiuojamosios dalies nuvalymas nuo sniego, kai vidutinis plotis 5 m ir sniego dangos storis 6–40 cm, 1 km kaina Andrioniškio, Viešintų, Troškūnų, Traupio, Svėdasų seniūnijose – 21,11 Eur (su PVM) (atsakinga įmonė UAB „Ukmergės versmė“). Mokėti už darbą brangu, bet įvertinus PVM, kitus mokesčius, dyzelino (pagal tvarką, net ne „žalio“, nes kelio valymas nėra žemės ūkio veikla) kainą, gedimus ir eksploatacines išlaidas, prisimenant ir tai, kad „Ukmergės versmė“ irgi pasiima savo dalį, tai už paslaugą lieka keli menki eurai.

Dar norėčiau paminėti labai svarbų klausimą, susijusį su jodido tabletėmis. Jau kuris laikas visiems Anykščių rajono gyventojams nemokamai dalijamos kalio jodido tabletės, skirtos apsaugoti gyventojus nuo radioaktyviojo jodo žalingo poveikio skydliaukei branduolinės ar radiologinės avarijos atveju. Anykščių rajono teritorija patenka į nustatytą išplėstinio planavimo atstumą 100 km nuo Astravo atominės elektrinės. Gyventojų palengvinimui, tabletės išduodamos visai šeimai pagal deklaruojamą gyvenamąją vietą, todėl jas gali atsiimti vienas šeimos narys, pateikęs asmens dokumentą. Svėdasų krašto žmonės, deklaruojantys gyvenamąją vietą mūsų seniūnijoje, darbo dienomis turėtų kreiptis, žinoma, į Svėdasų seniūniją. Tačiau šis procesas vyksta dar vangokai, iki kovo 15 dienos tabletės atsiėmė tik 20 proc. gyventojų.

Seniūnas Saulius Rasalas



Gerbiama Redakcija,

Pirmiausiai nuo pajūrio, Klaipėdos, noriu Jus pasveikinti su Kovo 11-ta Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo diena, palinkėti gražaus pavasario, kūrybinės jėgos ir sveikatos!

Ta pačia proga, prašau pagerbti Jūsų žemietę Aldoną Dudonytę-Širvinskienę. Už ilgametę visuomeninę ir filantropinę veiklą, Lietuvos valstybė ją įvertino ir apdovanojo Gabrielės Petkevičaitės Bitės vardiniu medaliu „Tarnauk Lietuvai“. Aldona yra aktyvi mūsų asociacijos tarybos narė, Jūsų krašto Labdaros ir paramos fondo „Baltasis balandis“ įkūrėja ir kitų daugelio visuomeninių organizacijų dalyvė.

Klestėkite!

Pagarbiai,

Lietuvos menų ir mokslo asociacijos „Vydūno šviesa“ įkūrėjas, prezidentas, lektorius, poetas, rašytojas metafizikos dr. Vilimantas Zablockis



Palaikykime žymiojo kraštiečio lietuvių literatūros klasiko kanaaninko Juozo Tumo-Vaižganto atminimo puoselėtojus, Vaižganto muziejaus globėjus, populiariųjų „Vaižgantinių“ organizatorius – Vaižgantiečių klubui „PRAGIEDRULYS“ skirkime 1,2 proc. gyventojų pajamų mokesčio. Mūsų organizacijos kodas 300554682

Būsime dėkingi ir geradariams, pervedusiems finansinę paramą į Klubo sąskaitą banke Swedbank LT367300010094626497

Vyr. redaktorius Stasys Gavenavičius
tel. 8 677 71514

Leidėjas Svėdasų literatūrai klubas „Sietuva“
kodas 154314137

ISSN 2424-5801

Redakcinė grupė:

Inga Kilienė tel. 8 687 57137
Liveta Malcevičiūtė, tel. 8 605 00761

Spaustuvė „Morkūnas ir Ko“,
Draugystės g. 17, LT-51229 Kaunas
El. paštas: spaustuvė@morkunas.lt
Maketuotojas Rimantas Leitanas